

TEPAV'dan "İkinci Nesil Reform" Raporu...

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı, seçimlerin ardından yeni hükümetin ikinci nesil reform sürecini başlatması gerektiğini belirtti. TEPAV'a göre mikro reformlar öne çıkmalı ve faiz dışı fazla hedefi yeniden gözden geçirilmeli

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Enstitüsü (TEPAV), 22 Temmuz 2007 seçimlerinin ardından Türkiye ekonomisinin büyüme hızının artırılması ve bu hızın sürdürülebilir kılınmasına yönelik politikaları tartışmaya açmak amacıyla, "İkinci Nesil Reform Sürecinin Öncelikleri" Raporu'nu yayımladı. DPT ile "Sanayi Politikası Raporu", Dünya Bankası ile "Yatırım Ortamı Değerlendirme Çalışması" ve "Yükseköğretim Sektör Analizi" hazırlayan, bu çalışmalarla Türkiye'deki ekonomi politikaları tartışmalarına "Mikro Reform" kavramını yerleştiren TEPAV, bu rapor ile de mikro reform kavramının içeriğini dolduruyor.

Mikro reform çerçevesinin önceliklerinin ne olması gerektiğine dair analizler ve önerilerin yer aldığı raporda, yıllarca hüküm süren istikrarsızlık ortamında biriken tüm sorunların aynı anda çözülmesi mümkün olmadığı hatırlatılarak, "Büyümenin önündeki tüm engelleri aynı anda kaldırmayı amaçlayan bir reform stratejisinin uygulanabilirliği hem teknik hem de siyasi açıdan sorunlu olacaktır. Dolayısıyla, reform süreci en öncelikli ve acil konular üzerine odaklanan ve birbirini destekleyen adımlar şeklinde tasarlanmalıdır" görüşü yer almakta.

TEPAV, "Makroekonomik istikrarın korunması, finansmana erişimin kolaylaştırılması ve işgücü piyasasının yeniden düzenlenmesinin" Türkiye'nin stratejik öncelikleri olarak saptayarak, bu alandaki sorunları çözmeye odaklanan "İkinci Nesil Reform" programının Türkiye'nin ekonomik büyümesini hızlandırarak sürdürebilmesine olanak tanıyacağı belirtildi.

BÜYÜME İÇİN REFORM PROGRAMI ACİLEN UYGULANMALI

TEPAV Raporu'nda, Türkiye'yi yönetecek olanların giderek artan ve çeşitlenen toplumsal beklentilere cevap verebilmesinin temel yolunun Türkiye'nin yüksek bir büyüme performansını uzun yıllar sürdürebilmesinden geçtiği belirtilerek, yüksek büyüme oranlarının sürdürülebilmesi için yapılması gerekenin ise, mikro odaklı ikinci nesil reform programını acilen uygulamaya koymak olduğunu açıkladı.

Rapor'da sürdürülebilir büyüme hızını yüzde yediler seviyesine çıkarabilmek için 22 Temmuz seçimleri sonrasında öncelikle atılması gereken adımlar şöyle ifade edildi:

"Ekonomik reformlara zemin oluşturacak toplumsal uzlaşma ortamı kısa vadede siyasi aktörlerin adımlarıyla, orta vadede ise siyasi ve idari sistemin uzlaşma üretecek şekilde yeniden yapılandırılmasıyla temin edilmelidir. Bu yeniden yapılandırmanın ilk adımı kapsamlı bir anayasa değişikliği olmalıdır.

Mali disiplin sürdürülmelidir. Bu çerçevede, IMF ile sürdürülen anlaşmanın sona ermesinden sonra sağlam bir çapa oluşturmaya yönelik olarak mali disiplin kurumsallaştırılmalı ve sürekli hale getirilmelidir. Bu bağlamda, kurallı maliye politikası tasarımına yönelik adımlar atılmalıdır.

EKONOMİNİN SORUNLARI

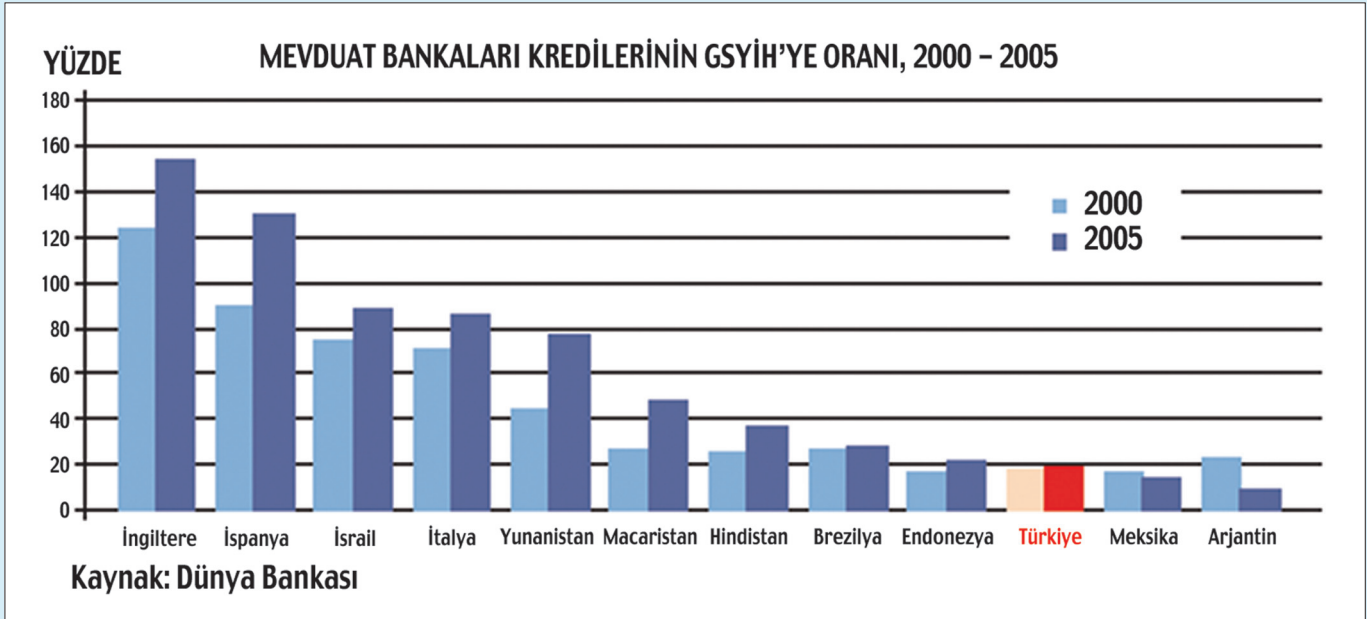
1. Yüksek düzeyde sosyal güvenlik açığı risk unsuru.
2. Şirketler bankacılık kesiminden yeterli finansman sağlayamıyor.
3. İşgücü maliyetleri istihdamın önünde büyük bir engel.
4. Maliye politikası yeterince şeffaf ve hesap verebilir değil.
5. İthal girdi bağımlılığı rekabet ve büyüme gücünü düşürüyor.

TEPAV'IN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1. Mali disiplin için sosyal güvenlik reformu gerçekleştirilmeli.
2. Bankacılık sektörü KOBİ'lerin kredi payını artırmaya çalışmalı.
3. İstihdam üzerindeki vergi yükü, işgücü maliyetleri aşağı çekilmeli.
4. Yeni dönemde faiz dışı fazla hedefi gözden geçirilmeli.
5. İş yapmanın önündeki engelleri kaldıracak sanayi politikası uygulanmalı.
6. Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV) kaldırılmalı.

Parasal disiplin sürdürülmelidir. Para politikasının bağımsız biçimde yürütülmesi bu açıdan olmazsa olmaz bir koşuldur.

Rekabet gücünü artırmaya yönelik yatırımlar yapabilmelerini sağlamak için şirketler kesiminin finansmana erişimi kuvvetlendirilmelidir. Bu amaçla gerekli hukuki sistemindeki gerekli değişiklikler yapılmalı, kredi maliyetleri azaltılmalı, şirketlerin kredi performanslarına yönelik bilgi paylaşım sistemleri geliştirilmeli, kredi verenlerin ipotekler üzerindeki haklarını geliştirici adımlar atıl-

malıdır. Şirketlerin kayıt içine girmelerini kolaylaştıracak tedbirler alınmalıdır.

Reform sürecinin sürdürülebilirliği açısından son derece önemli olan işsizlikle mücadele edebilmek için, işgücü piyasasındaki katlıklar azaltılmalı ve işgücünün beceri seti ekonomimizin gereksinimleri ile uyumlu hale getirilmelidir. Bu doğrultuda, işgücü üzerindeki vergilerin maliyeti azaltacak şekilde yeniden düzenlenmesi, ilk işe girenlerin işgücü maliyetlerini oluşturan bazı kalemlerin faiz dışı fazla hedefinde makul indirimlerle ve/veya İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanması, kıdem tazminatı ile İşsizlik Sigorta Fonunun birlikte değerlendirilerek yeni düzenlemelere gidilmesi gibi adımlar atılmalıdır. Ayrıca, şirketlerimizin küresel alanda rekabet edebilmek için ihtiyaç duyduğu işgücü becerilerini karşılamaya yönelik, meslek eğitiminden başlayarak kapsamlı bir eğitim reformuna ve seferberliğine gidilmelidir.

EKONOMİK ÖNCELİKLER

TEPAV Raporu'nda mikro reform çerçevesinin öncelikleri belirlenirken, yıllarca hüküm süren istikrarsızlık ortamında biriken tüm sorunların aynı anda çözülmesinin mümkün olmadığı, bu nedenle öncelikler ve acil konular üzerine odaklanılması ve birbirini destekleyen adımlar olarak tasarlanması gerektiğine dikkat çekildi. Hem siyasi riskler hem de ekonomik büyümenin temel gereksinimleri dikkate alındığında, istikrarın korunması, finansmana erişim ve işgücü piyasası alanlarının stratejik öncelikler olarak öne çıktığı vurgulanan raporda, atılması gereken adımların başında “Ekonomik reformlara zemin oluşturacak toplumsal uzlaşma ortamı”nın geldiği vurgulandı. Bunun kısa vadede siyasi aktörlerin adımlarıyla, orta vadede ise siyasi ve idari sistemin uzlaşma üretecek şekilde yeniden yapılandırılmasıyla sağlanması gerektiği belirtildi.

masıyla sağlanması gerektiği belirtildi.

Seçim sonrası atılması gereken bir diğer önemli adımın da Merkez Bankası bağımsızlığının ödün vermeden sürdürülmesi ve Merkez Bankası'nın kamuoyuna yönelik etkin bir iletişim politikası uygulaması olmasına dikkat çekilerek “Makroekonomik istikrarı sağlama ve derinleştirme yolunda alınan mesafenin kamuoyuna iyi anlatılabilmesi önem taşımaktadır. Bu unsurlar kamuoyu tarafından sahiplenilmiş kapsamlı bir reform gündemiyle birleştiğinde; beklentilerin önemli ölçüde iyileşmesi, reel sektörün ve tüketicilerin güveninin artması ve enflasyondaki ataletin kırılması mümkün olacaktır” görüşü dile getirildi.

FİNANSMANA ERİŞİMDE ÖNCELİKLER

- Bankacılık sektörü krediler içinde KOBİ'lerin payını artıracak politikalar izlemeli, kredi mekanizmaları kolaylaştırılmalı.
- Şirketlerin performans bilgilerinin paylaşımı etkinleştirilmeli, Basel 2 konusunda bilgilendirilmeli.
- Krediyeye erişimi kolaylaştırmak, finansal piyasaların derinleşmesini ve çeşitlenmesini sağlamak ve ekonomideki işlem maliyetlerini düşürebilmek için kapsamlı bir hukuk ve yargı reformu tasarlanmalıdır.
- İpotek kullanımı yeniden düzenlenmeli, özellikle taşınır varlıkların ipotek edilmesinin kolaylaştırılması ve satılmasına yönelik adımlar atılmalı.

Faiz dışı fazla tartışmaya açıldı

Aralarında Süreyya Serdengeçti'nin de bulunduğu Merkez Bankası eski yöneticilerinin bünyesinde yer aldığı Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), ekonomide ikinci nesil reform sürecinin başlatılması gerektiğini açıklarken, reform önerileri çerçevesinde faiz dışı fazla düzeyini de tartışmaya açtı. TEPAV, "Faiz dışı fazla hedefi, ekonominin büyüme potansiyelini artırmaya yönelik adımlar ve reform sürecinin önündeki riskleri azaltacak sosyal destek programları hesaba katılarak gözden geçirilebilir" değerlendirmesinde bulundu.

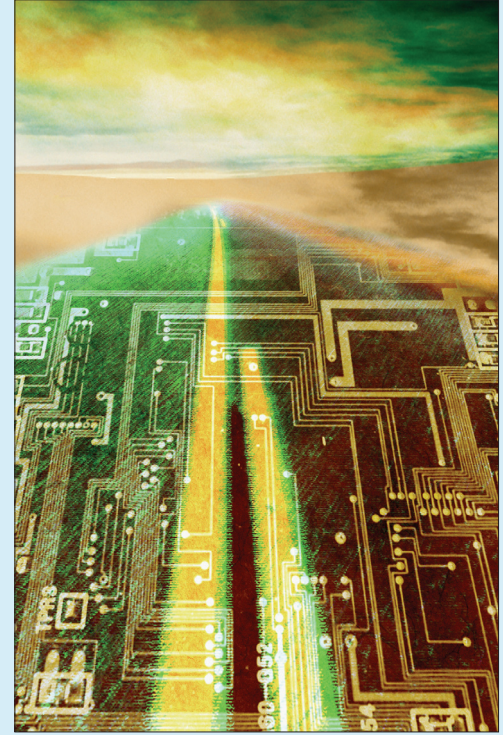
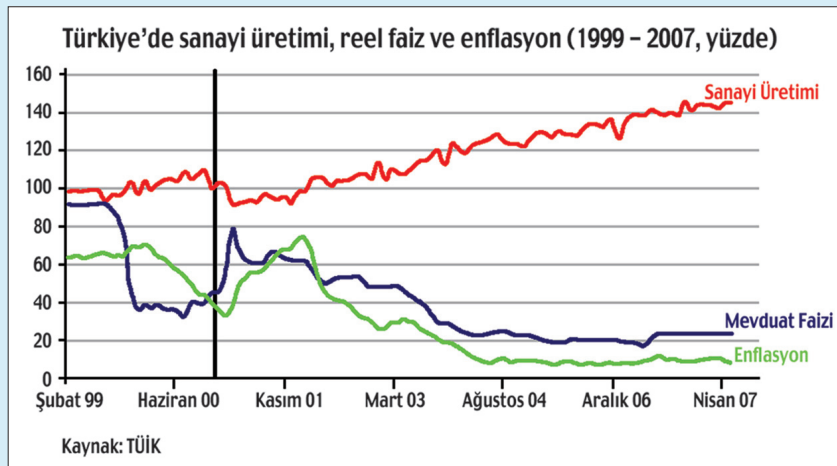
TEPAV'ın önerileri şöyle:

- Elde edilen kazanımların kaybedilmemesi için makroekonomik istikrarı zedeleyecek her türlü uygulamadan kaçınılmalı.
- Mali disiplinin sürdürülebilmesini kolaylaştırmak için sosyal güvenlik reformu mutlaka gerçekleştirilmeli.
- Maliye politikasının performans kriteri sadece faiz dışı fazla ve borç stoku olmamalı; kamu maliyesinin kalitesini artırmak hedeflerden biri olarak ele alınmalı.
- Ekonomik istikrarı sürdürmek için yeni çıpa, FDF'ye, kamu harcamalarına ya da borç stokunun milli gelire oranına sınır getiren ve bu sınıra ne ölçüde uyulduğunun bağımsız bir çerçevede denetlendiği bir kurallı maliye politikası olabilir.
- Faiz dışı fazla hedefi, ekonominin büyüme potansiyelini artırmaya yönelik adımlar ve reform sürecinin önündeki riskleri azaltacak sosyal destek programları hesaba katılarak gözden geçirilebilir.
- Merkez Bankası bağımsızlığının ödün verilmeden sürdürülmesi ve Merkez Bankası'nın kamuoyuna yönelik etkin bir iletişim politikası uygulaması olmalıdır.

- Yurtiçi kredilerin sigortalanmasında yaşanan hukuki sorunlar giderilmeli.
- Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV) kaldırılmalı.
- Bireysel emeklilik sistemine kurumsal katılımı teşvik edecek vergi ve sosyal güvenlik mevzuatı düzenlemeleri hayata geçirilmeli.
- Finansal sektörde bankacılık dışındaki finansal araçlar geliştirilmeli ve hem mevcut, hem de yeni gelişecek finansal araçlara hane halkının daha kolay ulaşabilmesine yönelik aracılık hizmeti veren kurumlar teşvik edilmeli.
- Özel sektör tahvillerinin yaygın bir finansal araç olarak kullanımını sağlayacak düzenlemeler hayata geçirilmeli.
- KOBİ'lerin sermaye piyasalarından daha fazla yararlanması için, KOBİ ihraçları konusunda özelleşmiş bir piyasanın oluşturulması gerekli.

İSTİHDAM ARTIŞI İÇİN GEREKENLER

- Orta ve uzun vadede, istihdam üzerindeki vergi kalemleri yeniden düzenlenerek, işgücü maliyetlerinin aşağı çekilmesi sağlanabilir.

- Kısa vadede ise ilk işe girenlerin işgücü maliyetlerini oluşturan bazı vergi ve benzeri kalemlerde indirimle gidilmelidir.

- Zamanla işsizlik sigortasının kıdem tazminatını ikâme edeceği bir sistemin tasarlanmasında fayda bulunmaktadır.

- Kıdem tazminatı oranları düşürülürken, işgücünü korumak için işsizlik sigortası uygulamasının kapsama alanının genişletilmesi sağlanabilir.

TEPAV, elliden fazla işçi çalıştıran işletmelerin üzerindeki zorunlu istihdam yükünün hafifletilip, bu tip istihdamın teşvikine yönelik yeni düzenlemeler yapılması gereğinin altını da çizdi. Kuruluşun istihdam politikalarıyla ilgili görüşleri şöyle:

- Gelecek vaat eden sektörlerin ve iş sahalarının ihtiyaç duyduğu becerilerin gelişmesine yönelik işgücü eğitimi politikaları tasarlanmalı.

- Yeni beceri ve meslek kazandırma programları oluşturulurken, bu programlar piyasa odaklı olmalı ve bölgesel ihtiyaçlar göz önüne alınmalı.

- Ulusal düzeyde ihtiyaç duyulan beceriler için uzaktan öğrenim yöntemleri kullanılmalı.

- Üniversitelerde ve meslek yüksek okullarında (MYO) pratik eğitim ve staj eksiklikleri giderilmeli.

- MYO'lara yapılan yatırım artırılmalı, eğitim programları ihtiyaçlara yanıt verir hale getirilmeli.

- İngilizce başta olmak üzere dil ve bilgisayar becerileri geliştirilmeli.